

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁSŤ STRANÁCH.

Predplatná cena:
Na celý rok --- 4 koruny — hal.
Na pol roka --- 2 " — "
Na štvrt roka --- 1 " 20 "
Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor:
Dr. ALEXANDER ERNSZT,
páp. komorník.
Majiteľ a vydavateľ:
JAN MOLNÁR.

Redakcia a vydavateľstvo:
Budapest, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám.
sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin
ohlášky a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stĺpcového
nonpareill riadku 80 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.

Kresťanstvo a socializmus.

Istý socialdemokrat držal nedávno prednášku o tej otázke: «Čo je náboženstvo?» Pri tomto príde každému na rozum: že keď socialdemokrat verejnú prednášku držať môže o náboženstve, to môže aj bárs ktorý slepý hovoriť o barvach. Socialdemokrati totiž za pobočnú vec vyhlasujú náboženstvo, zapierajú Boha preto, bo nemajú a neznajú žiadneho náboženstva. Čudná vec je to teda, keď sa jeden socialdemokrat od kosti opovažuje vykladať svoje múdrosti o tak vážnej otázke, ako je náboženstvo.

Tomuto sa ale nesmieme diviť, bo sa dnes ľudia napospol radi do všetkého miešajú a najradšej do toho, čomu sa ani za mak nerozumejú. Tohoto sa držal aj ten múdry socialdemokrat, keď vo svojej prednáške hovoril: «Kresťanstvo je v jeho pochopoch o živote veľmi pessimistické, poníma totiž všetko z najhoršej strany; nezná žiadnej náhrady pre boľasť a trápenia na tejto zemi a preto vzbudilo vieru v druhý svet. Socialistické pochopy o živote sú hlboko pessimistické poľazne terajšieho sveta, spatrujú ho totiž v najhoršom svetle. Oproti učeniu ale o druhom, všetko smerujúcom svete, náhradu za všetky biedy a trápenia spatrujú socialdemokrati v organizácii všetko premeňujúcej. U kresťanstva platí za najvyššiu dokonalosť všetky trápenia a boľasť znášať so sebazaprením v trepezlivosti, socialista a proletár zase drží za svoju najvyššiu úlohu proti biede a trápeniam bojovať všemožným spôsobom. Táto rozdielnosť pochopov o živote je príčinou urputných bojov, aké zúria medzi socialdemokraciou a kresťan-

stvom». Takto teda mudroval a vykladal ten socialdemokrat vo svojej prednáške.

Pozrime ale bližšie či to má nejaký základ čo tento, za učeného sa vydávajúci socialdemokrat poblúznil? Je to pravda, že kresťanstvo nepomáha ináč ľuďom na svete, ako že poukazuje na blaženosť druhého sveta, kde nieta ani boľasť, ani žiadnej biedy? Už toto samé nenie pravda. Kresťanstvo poukazuje na blaženosť druhého sveta, kde pre spravodlivých a v milosti božskej sa nachodiacich nenie trápenia, boľasť, ale ani smrti, bo duša človeka je nesmrteľná, činí to teda v celkom inom smysle, ako si bársktorý socialdemokratický professor našej katolickej university predstavuje. Že tomu učený alebo hlúpy socialdemokrat nerozumie, tomu sa ani za mak nedivíme. Socialdemokrati nemajú Boha, nemajú ani neba, ani pekla, pred nimi nenie druhého sveta, keď zomrú, zahrabú ich, ako ktorékoľvek nerozumné stvorenie, bez požehnanja, lež aj bez výhľadov na blaženosť večného života. Umrel. O jedného človeka je menej, ako keď gazdovi ovca vyhynie. S tým je koniec celej socialdemokratickej blaženosti a múdrosti.

Hrozne veľký rozdiel je medzi kresťanstvom a socializmom, rozumieme tu socialdemokraciu. Kresťanstvo nielen na blaženú večnosť poukazuje, ale všemožne všetko vynakladá aj na to, aby ľudia dosiahli večného spasenia, a už aj na tomto svete zabezpečiť chce každému svojim učením, svojimi príkazmi a ustanovizňami časného blahoslavenstva. Kto nasleduje socialdemokraciu, ten je nešťastný časne a večne; kto ale prísne nasleduje učenie kresťanstva, ten môže

byť šťastlivým už tu na tejto zemi a aj vo večnosti. To je ten veľký rozdiel medzi kresťanstvom a socialdemokraciou. Socialdemokracia blúzni do sveta, hubí ľudí mravne a hmotne, kresťanstvo ale všetkými možnými prostriedkami pracuje nielen na mravnej, lež aj na hmotnej blaženosti sveta.

Kresťanstvo od tých čias, ako započalo verejne účinkovať, nepretržene a neustále bojuje proti útrapám a biede tohoto sveta. Kto zná dejiny prvých kresťanov, ten nikdy nebude o tom pochybovať, ako tí fedrovali, napomáhali opustených, prenasledovaných, biednych a chudobných. I pozdejšie, ako sa vyvinulo kresťanstvo, či nebojovalo všemožným spôsobom proti biede tohoto sveta? Stá a stáročne ustanovizne kresťanstva označujú tie jeho boje proti biede ľudu. Bezpočetné základiny k ulaveniu ťažkého osudu chudobných. Sirotáre, nemocnice, útulne pre starých, aké zakladalo kresťanstvo k hmotnej podpore ubiedených, sú všetko svedkovia toho, ako bojovalo kresťanstvo proti útrapám a biede ľudí cez všetky stáročia. Priam tak chrabre a vytrvale bojovalo ale kresťanstvo aj za pravú osvetu ľudí. Vysoké, stredné a ľudové školy na tisíce a tisíce sú svedkami toho, ako bojovalo kresťanstvo za osvetu a proti hlúposti sveta. Keby sa kresťanstvo od prvopočiatku nebolo o školy zaujímalo, keby ich vo veľkých búrkach menlivých časov nebolo udržiavalo s hroznými obetami, ľudia a tiež aj tí vysokoučení socialdemokrati by možno teraz ani písať, ani čítať nevedeli.

Pohliadnime ale teraz, ako bojujú socialdemokrati proti biede tohoto sveta. Tam sú nesčíselné socialdemokratické rodiny. Otec sa cez celý týždeň trápi v ťažkej, mnohokrát nebezpečnej robote, príde sobota, prvé je, že musí možolne vyrobené haliere a koruny na offeru dávať svojim vodcom. Doma hladujú žena a deti, sú otrhané, mrznú, lež vodcovia socialdemokratov sa o to nestarajú, ich do toho nič. Mnohí robotníci nedržia so socialdemokratmi, preto ich tí bojkotujú a čo hneď na ulici zomrú, roboty nedostanú. Socialdemokrati nie že bojujú proti biede, lež biedu šíria po svete. Terajšia drahota potravných článkov ku výžive najpotrebnejších svedčí nie o tom, že socialdemokracia proti biede bojuje, lež že biedu medzi ľuďmi šíri. Ako

socialdemokrati biedu šíria, to dokázali vo Francúzsku. Tam pozatvárali špitále, útulne pre starých a všetky ustanovizne, ktoré od prastarých časov udržiavalo kresťanstvo k umenšeniu a prevládaniu biedy na tomto svete. Ako socialdemokracia pri veľkej biede ešte aj hlúposť šíri po svete, to dokázala nielen tým, že vo Francúzsku všetky kresťanské školy zničila, lež svedčia o tom každodenne aj jej noviny.

Kresťanstvo sa má na čo odvolávať. Socialdemokracia nedosiahla v minulosti úspechov k polepseniu sveta a nedosiahne ich ani v budúcnosti. Toto je jeden rozdiel medzi socialdemokraciou a kresťanstvom.

Katolíci v práci.

V nedeľu dňa 9. februára nie na 100, lež vyše ako na 150 miestach odbavovali sa shromaždenia Jednoty katolíckeho ľudu. V každom shromaždení jednomyselnou oduševnenosťou sa prítomní pripojili ku zástave tejto novej katolíckej armády. Stotisíce spojily sa na jeden znak a osvedčily sa verejne a slávnostne, že sú veriaci kresťania a katolíci. Ďalšie shromaždenia Jednoty katolíckeho ľudu vydržiavané boli 9. februára ešte na nasledujúcich miestach:

Ada. Občania vo veľkom shromaždení jednodhlasne utvorili Jednotu katolíckeho ľudu a nesčíselní prihlásili sa ku nej hneď na mieste.

Albertfalva. Vo veľkom shromaždení držal reč Štefan Heller, farár z Budatoku, po ktorej početní sa pripojili ku už dávno utvorenej miestnej skupenine Jednoty katolíckeho ľudu.

Bolyok. O potrebnosti a cieľoch Jednoty katolíckeho ľudu držali reči vo veľkom shromaždení Akuzius Demják a Ludvik Ádám, po čom prihlásilo sa veľa členov ku už prvej utvorenej skupenine Jednoty.

Budapest. *Francovo námestie.* Ku shromaždeniu Jednoty povolila mestská rada raz na vždy miestnosti školy ne Bakacs-placi. V týchto miestnostiach shromažďilo sa dňa 9. februára na podiv mnoho katolíkov. Prednášku držal a shromaždenie zahájil krajinský vyslanec kresťanskej ľudovej strany Karol Wildfeuer; za tým rečnili: Ján Zlinszky, Štefan Fodor a správca skupenín Michal Kiss. Karol Wildfeuer zatvoril shromaždenie zápalistou rečou, načo mnoho nových členov pripojilo sa katolíckej Jednote.

Dunabökény. Veľké shromaždenie, ku Jednote katolíckeho ľudu pripojilo sa veľa nových členov.

Egyeduta. Shromaždenie s utvorením katolíckej

Jednoty, ku ktorej hneď tam na mieste pristúpilo 54 členov.

Érsekvadkert. V shromaždení držal prednášku dekan-farár Ján Bakos. Ku utvorenej Jednote pristúpilo hneď 100 členov. Mnohí gazdovia prihlásili sa aj so svojimi manželkami.

Felső-Gagy. Neobyčajne mnoho ľudu shromaždilo sa ku utvoreniu katolíckej Jednoty. Prednášku držal farár Imrich Medvedszky.

Fertő okolie. V okolí Fertő boly shromaždenia v obciach **Fertőszéplak, Hegykő** a **Sárród**. Katolícku Jednotu s oduševnením utvorili v každej obci.

Homokbödöge. Ľudnaté shromaždenie s utvorením katolíckej Jednoty.

Kisudvarnok. Pod predsedníctvom miestneho správcu Jána Pergel odbývalo sa ľudnaté shromaždenie, na ktorom hneď mnohí pristúpili ku utvorenej Jednote katolíckeho ľudu.

Homokbödög. V shromaždení prihlásilo sa ku Jednote katolíckeho ľudu 48 členov, v zápisoch pokračuje sa každodenne.

Németmárok. Vo veľkom shromaždení vstúpilo do Jednoty katolíckeho ľudu 110 členov. Početní pristupujú každodenne.

Odvos (stol. Arad). Jednotu katolíckeho ľudu utvorili vo veľkom shromaždení.

Paks. Veľké shromaždenie s utvorením Jednoty, ku ktorej na mieste pristúpilo 54 členov. V zápisoch sa denne pokračuje.

Szakcs. Ľudnaté shromaždenie. Po utvorení Jednoty pristúpilo ku nej hneď 46 členov. V popisoch pokračujú v obci aj na okolí.

Ľudnaté shromaždenia boly v obciach **Szováta, Torja, Törtel, Ugod**, kde s oduševnením utvorili Jednotu katolíckeho ľudu, ku ktorej prihlásilo sa hneď veľa členov.

Úsztye. Veľké shromaždenie, ktoré zahájil rečou miestny farár Peter Hanulya. Jednotu utvorili početní prítomní s oduševnením a mnoho dalo sa ich hneď na mieste zapísať.

Zakány. V ľudnatom shromaždení utvorili Jednotu, vyvolili miestneho správcu a vodcov skupenín a zapísali veľa členov.

Veľké shromaždenia boly v šarišskej stolici v obciach: **Péchujsalu, Tarcza, Hambor**, kde všade mnoho členov prihlásilo sa ku Jednote katolíckeho ľadu.

Tomuto katolíckemu pohybu musí sa tešiť zo srdca každý veriaci katolíik. Hor sa teda do roboty katolíici! Nech každá, i tá najmenšia dedinka postaví svojich bojovníkov do našej katolíckej armády a zviažeme s krížom, akožto v znaku Jednoty.

Kresťania katolíici, čítajte len dobré katolíicke knihy a časopisy!!

Neoddávajte si školy náboženské štátu.

(Pokrač.)

Tým, čo si zoštátnenie školy ľahostajne berú, alebo žiadajú, rozpoviem jednu udalosť ako príklad, ktorý sa tu na Horniakoch v zemplínskej stolici v obci Töketerebes stal, kde — katolícki občania — z príčin v predošlom čísle spomenutých svoju katolícku školu nenasytnému štátu odovzdali. Počúvajte!

Töketerebes je skoro číro-čistá katolícka obec, ktorá roku 1886. odovzdala štátu svoju katolícku školu i s roľou, pozostávajúcou z 36 katastrálnych jutár. Že čo to znamená na takejšom vidieku toľkú zem, roľu tak ľahkomyseľne štátu odovzdať, to nech vám oni povedia. Dosť na tom, obec oddala školu štátu a v kontrakte so štátom za odmenu len toľko si žiadala, žeby minister výučby — ponač obec je číro-čistá katolícka — túto okolnosť do ohľadu bral a im pre štátnu školu len katolíckych učiteľov vymenoval. A vskutku, vtedajší minister dľa kontraktu túto žiadosť obce za celkom oprávnenú uznal a len katolíckych učiteľov vymenoval. Lenže dokedy trvala táto blaženosť obce? Do roku 1900., v ktorom roku v jaseňi minister vymenoval im jednu učiteľku evanjelického vierovyznania. To ešte nebolo dosť, z dobroprajnej vôle pána ministra, pod nedávnym absolutizmom dostalo sa im ešte dvoch nekatolíckych učiteľov. Hľa, tu máš radosti töketerebesská rimsko-katolícka obec! Tak sa zachováva tvoj kontrakt, ktorý si so štátom uzavrela, keď si jemu školu odovzdala! Töketerebes má skoro 700 katolíckych každodenných žiakov, ktorých šiesti rimsko-katolícki učitelia do chrámu Božieho vedú, naproti tomu ale je 7—10—15 nekatolíckych detí, ktoré traja nekatolícki učitelia učia.

Povedz že mi človeče, kde je tu pravda, alebo uznanlivosť?! Takej uznanlivosti od ministra nepotrebujeme. Nech nás Boh chráni od takej pravdy a uznanlivosti. Töketerebesania mali síce kontrakt so štátom uzavrený, že ohľadom na katolícku obec, len katolíckych učiteľov vymenuje, a hľa, vzdor kontraktu vymenoval 3. učiteľov inej viery. — Terajší tamojší pán farár v tejto veci prísne kroky učinil, ale či sa mu to podarilo aj pri terajších lepších pomeroch, o tom istej zprávy nemám.

Teda dajme pozor na naše školy, udržujme si ich, kým ich máme, žeby sme sa tak nesklamali, jako úbohí Töketerebesania! A potom pamätajme tiež i na to, že na čele ministerstva výučby nebude vždy gróf Apponyi.

A teraz, drabí ludkovia, či by ste si tiež tak oddali školy štátu, jako Töketerebesania? Ja myslím, že nie! Daj Bože, aby tak bolo! Učme sa na škodu druhých, bojujme neohrozene za naše katolícke školy a nedajme si ich do paže ráka nenasytného štátu. Ratujme a bojujme za školy kresťansko-katolícke, bárs by nám jejich udržiavanie, alebo stávanie jakokoľvek ťažko a príkro padlo.

Čo myslíte, v jakom duchu by nám ten nekatolícky učiteľ naše dietky vyučoval a vychovával? Vychovával by ich v duchu svetskom, v duchu Kristovom ale nikdy! A kto by to pocítil? Len vy a vy všetci, ktorí tak nekresťansky smýšlate. Töketerebesania už banujú, už nariekajú, teraz hľadajú svoje právo, teraz sa im už oči otvorily, len aby už neskoro nebolo.

A kto je tomu na príčine? Nuž len my sami, že sme ľahostajní oproti viere a našej katolíckej škole. My si ani len oceniť nevieme, čo vlastne máme. Neznáme svoje občianske práva, my sa nevzdelávame, dobré noviny nečítame, preto nevieme nič a následkom toho potom zaobchádzajú s nami tak — jako s otrokami.

Nenie väčšieho nešťastia, jako nevedomosť. Táto nevedomosť je príčinou toho, že tak ľahko na všetko pristanete. Učí sa treba, každý dobrý kňaz sa do smrti učí, a predsa všetko nevie. Učte sa aj vy, vyučujte vaše dietky v bázni Božej, posielajte ich usilovne do školy, veď tu sa jedná o vaše dietky a o našu budúcnosť!

Veď len vo škole kresťansko-katolíckej oboznámené bývajú dietky s pravdami svätého náboženstva a s prostriedkami spasenia, so zákonom Božím a s pravidlami mravného života, aby sa staly nielen dobrými kresťanmi, dobrými občanmi a dobrými vlastencami, ale po časnej smrti i blahoslavenými nebesťanmi.

A či sa to v štátnej škole — kde mnohokrát učiteľ inej viery vyučuje — aj v skutku naučí? Pochybujem. Veď kde štát školy odoberá, vieru vašu vám chce vziať, ako to teraz Prusko s Poliakmi robí, a keď vám vieru odoberú, ten najdrahší poklad duše vo všetkých okolnostiach to-

hoto života zemskeho, ktorú Ježiš Kristus z neba priniesol a tu na zemi hlásal, povedzte, čo bude z našich dietok? Či nie tí socialdemokrati, nihilisti, anarchisti, ktorí o Bohu, o viere ani len počuť nechcú? Takým spôsobom by sme vyšli na zkazu — jako vyšla teraz úbohá francúzska krajina.

Teda kým ešte čas máme, hore sa katolíci, kým gróf Apponyi je na čele, ratujme a bojujme za naše katolícke školy, lebo kto vie, jaké časy ešte príjdu! Neodstupujme od práva svojho, ale bráňme ho až do posledného dychu.

Kto je, kto by v tom pochyboval, že je toto, obzvlášte v terajších časoch nanajvyš potrebné?! Teda pochybovať vám nemožno ani o tom, že školské vzdelanie, ktoré sa zaoberá i so svätým náboženstvom, je dieťkam vašim veľmi potrebné a preto si školy štátu neoddávejte.

(Dokončenie nasleduje.)

Čítajte «Krešťan»-a.

Z každej strany ozýva sa ten všeobecný nárek a tá žaloba, že viera a náboženstvo vyháša zo srdca ľudu. Bezpustnosť, nevera, nepravosť, nemravnosť a ľahostajnosť oproti Bohu, viere a cirkvi všade so všetkých strán sa nám do očí tiskne, ale jestli sa neprebudíme, vtedy ešte i tá nepatrná čiastka viery, statočnosti, mravnosti a iných čností, aké ešte u seba nachádzame, zpusťne, a len vtedy svet zvolá: ani sme sa ne-nazdali, že celý svet stal sa Sodomou. Ten dobrý ľud, ktorý ešte len pred niekoľkými rokami tak milerád a usilovne chrám Boží navštevoval, náboženské povinnosti svoje verne a horlive vykonával a modlitebnú knižku svoju nadovšetko miloval: teraz už len socialdemokratické noviny číta a šalie sa za takými zkazonosnými spismi, ktoré len potupu kydajú na kňazov.

Čo priviedlo teda ľud náš do tak hlbokéj záhuby? A čo pozbavilo ľud náš, predtým ináč nábožný, o vieru a mravnosť?

Bez Boha, bez viery, bez svedomia a v nekresťanskom duchu písané noviny, ktoré nepretržene ohrozovaly dušné spasenie nábožného ľudu slovenského, ale aj nemierne užívanie pálenky, toho čertového mlieka.

Veď, povedzme si pravdu do očí, zdáľž do-

staneme robotníka, nádenníka alebo čeladníka, ktorý — keď do roboty vstúpi — nežiadal by sebe okrem nájmu ešte tolko a tolko porcií pálenky? A keď by ešte opravdovú pálenku dostal! Ale nie! Dostane mnoho ráz len jakúsi miešaninu so špiritusom a inými zkažonosnými tekutinami. Zdáliž to nenie pravda? Náš ľud deň po deň hlbšie a hlbšie upáda do záhuby, a okrem záhuby navštevujú ho ešte všeliaké tresty a nehody, ako sú: bieda, psota, chudoba a nešťastia.

Ale jako sa len mohli tieto nehody medzi naším ľudom v tak ohromnej miere rozmnožiť?

Len tak, že sme ich zavčas neprekazili! My sme zhola nič nerobili. Leniví sme boli. Ba áno, spali sme, a kým sme spali, prišiel nepriateľ a nasial kúkoľa.

Haňba preveliká, ale svätá pravda, lebo keď by sme my katolíci, a nadovšetko my duchovní, ktorí sme v prvšom rade povolání ľud náš po pravej ceste viesť, viacej horlivosti boli preukázali v rozširovaní nábožných spisov a v katolíckom duchu písaných novín, zaiste by teraz o mnoho viacej chrám Boží navštevovali a nepotupovali by tolki ľudia cirkev a jej služobníkov Božích.

Terajší ľudia všetko len za zisk robia. Máme im dosvedčiť a dokázať to, že nábožný život pokoleniu ľudskému veľiký úžitok donáša a prinesie, lebo Boh všemohúci pobožného človeka vzdýcky požehná so všetkými telesnými a duševnými darmi, naproti tomu ale tých, ktorí cirkev a jejich vodcov neposlúchajú, zapovrhne, opustí a následkom toho oni biedne zahynú.

Toto spôsobíť povolané sú náboženské spisy, obzvlášte ale v katolíckom duchu písané noviny, medzi ktorými vyniká nadovšetko náš premilý «Kreštan», ktorý v tomto babylonskom svete všemožným spôsobom podporovať má každý dobrý katolíik, či svetský, alebo duchovný, ale nadovšetko my duchovní máme v tomto ohľade dobrý a skvelý príklad dávať.

Medzi duchovnými, ktorí v rozširovaní «Kreštan»-a tak neunavene pracujú, v najnovších časoch vyniká pán farár z Kristálfalvy (predtým Richvald) vo Spiši Franc Klein, o ktorom sme sa nedávno v týchto novinách dočítali, že v žiadnej dedine a farnosti «Kreštan» v tolkých číslach neprichádza, jako sem. Druhý zase o svoje

stádo starostlivý duchovný otec je pán farár popradský Georg Andreidesz, ktorý na tento rok pre «Kreštan»-a 14, pre «Christliches Volksblatt» 7, pre «Posol Božského Srdca» 7 a konečne pre «Královnu Sv. Ruženca» 8 predplatiteľov zadovážil. Zdáliž to nenie chvalitebná a ozaj k povšimnutiu hodná vec! Hľa, tak pracujú šlachetne zmýšľajúci a o časné a večné blaho nášeho ľudu svedomite starajúci sa horliví duchovní otcovia.

A takto máme pracovať všetci, ak chceme, aby sa ľud náš zo sna temnosti prebudil a polepšil. Nielen kázať, ale i dobré noviny rozširovať, a ktorý je schopný, chytiť do ruky pero a napísať pre ľud niečo dobrého, osožného a užitočného a vtedy sa nemusíme obávať, že na zkažu francúzsku prideme.

A teraz k tebe prichádzam, drahý ľudu môj! I k tebe mám ešte jedno slovo!

Trinášť rokov už pominulo, čo «Kreštan», tento politický, vzdelavateľný a vôbec obľúbený časopis pre náš pšpolitý ľud vychodí, ktorému jedine to ďakovať môžeme, že náš katolícky ľud už predsa sa kolko-tolko zo sna tmy a temnosti ku svetlu prebudil, lebo ak nieto «Kreštan»-a, kto vie, kde by sme ešte dnes boli, ale pritom všetkom — bohužiaľ — ešte veru mnohí a premnohí sa nachádzajú, ktorí — ačpráve honosia sa katolíckym menom — tieto dobré noviny sebe zadovážiť sa neusilujú.

Či to nenie pravda? A že je tomu tak, kto by o tom ešte aj len pochybovať mohol? Nuž a preto, keď to verejne do týchto novín udávam, nemyslite si, že to snáď zo zlosti činím. Ó nie! Ja to činím v tej sladkej nádeji a v tom presvedčení, že asnaď tieto moje chatrné riadky niektorých našich dobre sa majúcich spoluobčanov ku inému zmýšľaniu a sebaповedmiu pohnú a privedú. Dneská — drahí ľudkovia — také časy žijeme, že bez novín ani žiť nemôžeme. Samosebou sa rozumie, že len dobré a v katolíckom duchu písané noviny máme čítať. A predsa čo vidíme? To, že ľudkovia naši o všetko iné sa starajú, o všetko iné dbajú, len dobré noviny čítať nechcú, z ktorých by sa veru mnoho dobrého poučili, jako pre každodenný, tak aj pre život večný. Ozaj, srdce ma boli, keď vidím tú nevýslovnú nedbalosť a ľahostajnosť nášeho ináče dobrého ľudu, ktorú ob-

zvlášte oproti novinám a katolickej škole svojej každodenne preukazujú! Srdce ma bolí, keď vidím, že naši ľudkovia, ktorí by mohli až všeliaké noviny predplatiť, načo som ich všade, kdekoľvek som len účinkoval, neprestajne povzbudzoval a napomínal týmito slovami: «Ľudu môj dobrý, predplácaj na dobré noviny», obzvlášte na «Krešťana», prebuď sa na obraz Boží stvorený človeče, čítaj a vzdelávaj sa, veď sa tu jedná o tvoju budúcnosť». A hľa, s bolastným srdcom musím na haňbu celého sveta vyznať, že moje slová mnoho ráz tak odzneli, ako hlas volajúceho na púšti.

Veru to smutne vyzerá s nami! Človekovi až zaplakať prichodí, ani Kristu Ježišovi nad zatvrdlivými hriešnikami. Hej, ale na mnohé iné docela nepotrebné veci však jesto peniaze?! Obzvlášte na pálenku, však? Len na noviny nieto! Človeče, nemohol by si niečo z toho, čo na krstinách, na svadbe a na pohraboch minieš aj na noviny odložiť?! Alebo keď z jarmoku domov ideš, však pri každej krčme zastaneš a piješ ten pekelný nápoj, to pálenčisko, ktorá už tak mnohých do biedy a nešťastia priniesla, nemohol by si radšej tých pár krajciarov na dobré noviny obrátiť? A konečne v nedeľu a sviatok, miesto toho, aby si popoludní doma, v kruhu tvojej rodiny sedel a jej dobré a poučné noviny čítal, čo robíš? Zas len ideš do tej smradľavej krčmy, zas len piješ s kamarátmi to diabolské mlieko, od ktorého potom o polnoci domov ocenganý prídeš a robíš škandál na ulici a doma peklo? Či nebolo by lepšie tie peniaze, čo tam zmárniš, radšej na dobré noviny predplatiť?! Ale ty na to nič nedbáš. Ej, čo mne kňaz, veď ja jeho peniaze nemárnim, hneď zadreš sa do tvojho duchovného otca, ktorý tebe len vždy dobre chce.

A toto je tá príčina, že si zaostalý a zanedbaný ľud môj v každom ohľade, a preto ťa — ver mi — ani nikto za nič nemá. Čo by zaiste o tebe nestálo, keď by si už aspoň raz inakšie zmýšľal, keby si sa vzdelával, noviny a poučné spisy čítal a o katolícku školu svoju viacej sa staral. Ale však o všetkom, len o novinách a o škole mi nerozprávaj. A prečo? Jedine preto, lebo tam treba platiť. Však je to pravda? Smutno, smutno to vyzerá s nami, ktorí takto zmýšľajú a lutujú tých niekoľko ko-

rún za noviny dať. Takýmto spôsobom sami si pletiete korbáč na svoje chrbáty.

Povstaňte teda zo spánku a apoštolujte vy ctení čitatelia za pravdy, ktoré vám v «Krešťan»-e tak dôrazne hlásajú. Všetci, ktorí tieto riadky čítať budete, vezmite si ozaj k srdcu — obzvlášte vy vodcovia ľudu — že aspoň jedného predplatiteľa získate, ale čím skôr! Či by ste nemali toľko vážnosti, či by ste ani len toľko práce a ustávania neobetovali za náboženstvo, za vzdelanosť? Smutné by to bolo, presmutné, sladkí ctení čitatelia a ľudkovia moji! Jestli nie sme z dreva, z kameňa, jestli máme len trošku lásky k cirkvi, k vlasti a k sebe samým, nemeškajme, neodkladajme, lebo odkladaná vec je pol nespravodlivosti, lež hneď a hneď predplaťme na «Krešťan»-a, čítajme, vzdelávajme sa a začnime apoštolovať a horliť.

Ešte raz vás prosím, že keď už nie živé, aby vás aspoň toto písané slovo pohlo ku rozširovaniu týchto novín, a vtedy silne úfať môžeme a presvedčení sme o tom, že budeme mať horlivých, statočných, pobožných kresťanov a katolíkov, ktorí budú vedieť brániť svoje náboženstvo a svoju svätú vieru pred úkladmi nepriateľov.

Daj Bože, aby tak bolo!

Ján Viecha, popradský kaplán.

POLITICKÉ CHÝRY.

Z politického dejíša.

Zasadnutia, ktoré vydržovali uhorskí delegáti vo Viedni, sa zakončili. Uhorskí delegáti dňa 15. februára navrátili sa už aj domov. Prichodí nám, aby sme sa objektívne zmienili o účinkovaní krajinských vyslancov kresťanskej ľudovej strany, ktoré oni, ako delegáti vyvíjali v zasadnutiach delegačných. Na poradách tak spoločných, ako aj osobitných uhorských zasadnutí vynikajúci zástoj hrali vyslancovia kresťanskej ľudovej strany. Béla Rakovszky diplomatickou rečou svojou prekvapil politikov rakúskych a cudzozemských. Franc Buzáth, ako doko-

nalý znalec finančných záležitostí uhorských a rakúskych, mužné slovo svoje opätne pozdvihol v delegačných zasadnutiach v záujme financií Uhorska. Ján Molnár, pápežský praelát, pri pojednávaní záležitostí Bosne a Hercegoviny povedal hlboko odôvodnenú reč, v ktorej žiadal, aby štátne štipendijá dostávali aj takí študujúci Bosne a Hercegoviny, ktorí štúdiu odstavujú na univerzitách Uhorska. Delegácia jednohlasne prijala tento návrh. Mikuláš Zboray v delegačnom zasadnutí uspokojenie vyslovil nad tým, že spoločný minister zahraničných záležitostí od posledných delegačných zasadnutí, ako z jednej strany zvláštnu váhu kladie na politiku balkánsku, tak z druhej strany v politike zahraničnej uplatňuje aj záujmy verejného hospodárstva, čoho dôkazom je i nová železničná dráha cez Sandžak, ktorá povolana je obchod prostredkovať na Východ. Ponevác gróf Mikuláš Zichy z uhorskej delegácie vystúpil, na jeho miesto povolaný je Georg Szmrecsányi, vyslanec kresťanskej ľudovej strany. Zasadnutia krajinskej snemovne vyslancov začaly sa dňa 18. februára.

Darmo si zuby brúsi.

V poslednom čísle pokračuje «Slov. Týžd.» v jeho cigáňskom remesle, keď píše, že voličia skalického okresu od rokov trpia ablegáta maďarského nippetu dr. Jána Csernocha. No, netrpeľ ho, bo mali tisíc príčin k tomu, aby sa mu tešili, ba za šťastlivých sa považovali, že ho mohli mať. Voličia skalického okresu tešia sa svojmu obľúbenému ablegátovi aj teraz a bárs ako sa nad tým zarmúti «Slovenský Týždenník», budú sa mu tešiť aj v budúcnosti bo sa osvietení pán biskup a krajinský vyslanec kresťanskej ľudovej strany dr. Ján Csernoch k vôli «Slovenskému Týždenníku» svojho mandátu nezriekne, ale ako dosiaľ, tak i naďalej bude svojich voličov na sneme zastupovať.

Revolver-žurnalistika.

Tento druh kleslého novinárstva príde každému na myseľ, keď prečítal tie ohydné a neslýchané nápady, akými «Slovenský Týždenník» vo svojom poslednom čísle jeho excellenciu osvieteného pána biskupa spišského dr. Alexandra Párvyho uráža. V revolver-žurnalistike vynikajú neznabožskí socialdemokrati. Keďže aj «Slovenský Týždenník» socialdemokratické noviny od slova do slova odpisuje, mal by predsa uvážiť, že je to viac ako nesvedomitá vec takým futrom hubiť slovenský ľud,

Kresťania kupujte len u kresťanov!

Z CUDZOZEMSKA.

Portugálsko.

Dokázané je, že vraždu portugálskeho kráľa Don Karlos I. a dediča trónu Ludvika Filipa zpáchali anarchisti. Pred vraždou držali anarchisti shromaždenie v Londýne, na ktorom portugálskeho kráľa a jeho rodinu odsúdili na smrť.

Nemecko.

Zákon vyvlastňovania poľských majetkov.

Pruský snem prijal zákonnú predlohu o vyvlastňovaní poľských majetkov kroz štát v Poznansku. Výbor pruskej panskej komory pojednával prijatý návrh a rozhodnul, aby bol predostrený v tom zmysle: že pruský štát má právo k zabezpečeniu Nemcov v jednotlivých krajoch poľské majetky vyvlastňovať. Majetky kostolov, cirkevných obcí, dobrodejných fundácií, majetky pred 10. rokami zdedené a pred 10. rokami dľa testamentov obdržané, ako aj fidei-kommisse pred 10. rokami založené vyvlastniť neslobodno. Toto uzavretie pruskej panskej komory je síce trochu ľudskejšie, ako prijatý zákon v pôvodnej osnove, nezodpovedá ale celkom ani kresťanskej spravodlivosti, lež ani pochopom o slobode a tej veľkej kultúre, na ktoré sa Nemci pri každej príležitosti tak radi odvolávajú.

Španielsko.

Sprisahanie proti španielskemu kráľovi.

Španielski anarchisti chceli previesť druhý útok proti kráľovi Alfonzovi z príležitosti smútočných služieb Božích, ktoré odbavovali za nebohého portugálskeho kráľa a dediča trónu. Anarchisti za kňazov oblečení chceli sa priblížiť ku kráľovi Alfonzovi. Policia zatkla dvoch mužských v kňazskom rúchu. Jedon hovoril, že je profesorom na semeništi a druhý že je katechetom, ale vysvitlo, že nikdy neboli kňazi, lež že sú nebezpeční anarchisti a patria k bande španielskych anarchistov.

K našemu vyobrazeniu.

Cyklon nenie iného, ako hrozný víchor, aký sa z času na čas objavuje na ďalekom Východe. Tento víchor, kde vystúpi, krúti sa hneď ako motovidlo, hneď zase pospiecha ďalej rýchlosťou 15 míľ za hodinu a kde zúri tam všetko, stavania, veľké stromy, na mori lode berie sebou do výšky a pustoší, čo mu v cestu padne. Beda lodiam, ktoré na mori zachvátia. Vyobrazený cyklon dňa 25. novembra roku 1907. zúril v Oklahama, kde ho potom odfotovali.

BESEDNICA.

Klebetnica.

Bohušku v Práznovciach znali jako klebetnicu. Ona bola totiž vdovou po nebohom — Pán Boh ho osláv — Jánovi Hrtu-ik, obecnom hájnikovi, žila na výmluvnici a mala dosť času chodiť po chalupách, kde nepovedala, čo nevedela. Bývala v jednej zahrade v malom domku, boľa ešte pri sile a pomáhala gazdinkám v rozličných prácach, aby si vraj vyrobila, jako to sama zvykla hovorievať, aspoň na tú horavú soľ. Dnes bola tu, zajtrá zase inde a všade nechala po sebe pamiatku — nejakú klebetu. Lúbila sa túlať a niekedy celý deň sa doma neohriala. Mohla pomáhať mladým okolo gazdovstva, opatrovať synove deti, dohliadať na dom; ale čože, keď sa hnevala s nevestou!

Čím sú vo väčších mestečkách noviny, tým bola v Práznovciach Bohuška, čili — jako ju vôbec menovali — stará klebetnica. Ona vedela, kde ktorý mládenec chodí na priesory, čo to alebo oné dievča dostane do vena, kto má jaké dlhy, kde sú v ktorej chalupe trenice a kriky, kto bol v nedeľu opitý, prečo sa susedky na hornom konci povadily, jaké má kto zvyky, obyčaje, šaty a vôbec jaký bol kto náruživý, alebo koho kde omínalo.

— Bohuška, či neviete, čo pán slúžny dnes obeduje? — jedovali mládenci vdovu, keď sa s ňou niekde ztrelí.

— A prečo by som nevedela, — odpovedala. — To, čo si ty od hodov ani neobliznul.

Bohuška mala veľmi bystrý zrak a šibalskú tvár. Bola až posiaľ statnej postavy a nikto by v nej nebol videl starú babu. Neurobila nikomu škodu ani na poli, ani v zahrade, asnaď nebola ani škodoradostná, ale nevedela držať jazyk za zubami. Vedela mnoho a často zachránila rodičov, pošepkala slovíčko matke o defoch, napomenula a tak odstránila od rodiny nešťastie. Ale mládeži sa s tým veru nezavďačila. Bola jej jako zlé svedomie a vyzradovala na ňu rozličné nešerednosti a nečiny. V tom jednom ohľade bola užitočná.

Však ale predsa ju mala práznovská mládež na muške. Kto mal ist okolo jej okna, ďaleko jej vyhýbal. Dievčatá ju zďaleka obchádzuly. Mala toho už veľmi mnoho na svedomí.

Kováčika, zo susednej chalupy, ohovorila, že je lenivý a dvarazy mu zkazila šťastie pred ohláškami. Haniľa ho nevestám tak dlho, až konečne sa ho tieto aj zriekly; za to jej sľuboval Kováčik peknú «zábavu», keď príde ku ním.

Iného mládenca — Krkošika — očiernila, že je

nočný tulák, ktorý večer «živým, mrtvým» pokoja nedá a najviac o jej chalútku sa otiera.

Kaduch vraj lumpuje po krémách a otcovi odnáša kury jako tchor. Sama ho videla, jako niesol vrece žita do sklepu. Postarala sa o to, aby Kaduch viac odnášať nemohol. V dome bola patália a mládenec sľuboval, že klebetnici divný kumšt vyvedie. Posiaľ to neučinil, ani neučiní.

Kajanka vyhlásila za hlavného lumpa a darebáka z prvej klasy. Ten už za mladý na ňu vykrikoval a to huncústvo s ním rástlo.

Vdova mala zlých ľudí tri triedy. V prvej boli zloději a bitkári, v druhej korheli a v tretej lenivci a tí ostatní. Takým lenivcom tretej triedy bol u nej Hulak; vypil v kréme pri muzike všetko sám a na ženské, sediace na dlhej lavici pri kachloch, zabudol.

Jedného dňa vydala sa Bohuška na obľúbené túlanie. Všade nebola vítaná a zvlášte vyhýbala tým chalupám, kde niečo vyvedla a práve preto nesmela tam vstúpiť. Ale Hulakovú navštevovala každý deň. Tá roznášala, čo Bohuška navarila. Bola totiž pri práznovských novinách expediciou.

Bohuška niečo nahovorila, ale nechcela s tým ist ďalej. Preto riekla:

— Bojím sa kmotra, že to roztrúbite a viete, že ja nechcem mať klebety.

— Či som kedy čo povedala? — ohlásila sa Hulaková. — Čo mne raz poviete, jako by ste kameň do vody hodila.

— Keď by ste predsa i len slovo vypustila, neviem, čo bych vám urobila. To musí zostať pod pokrievkou. Čo my máme do toho. Nech si tam chodí Krkošik, kde chce.

— Teda mladý Krkošik? No, podivajme sa, taký bolobrádok!

— A viete, kde cieľ? Do Sivičkov, — vybuchla vdova, pričom odľahlo jej na srdci.

Hulaková splaskla rukami a pozerala, či je už Bohuška za dverami, aby len čím skorej mohla utekať s tou hroznou novinou do Sivičkov. To nesmie len tak zostať.

Bohuška išla o chalupu ďalej a do večera vedeli v celej dedine, čo sa stalo. Nebolo na tom mnoho, Krkošik asi dva razy vyprával sa s tým dievčaťom, ale u Sivičkov bola predsa hrmavica. Mládenci vedeli, odkiaľ fúka vietor a Krkošik sľuboval vdove pri najbližšej príležitosti odpovedať.

A tak bolo aj pri iných príležitostiach. Bohuška narobila mnoho roztržítostí po domoch a zvlášte žalovala na mládež, ktorá jej preto nedala pokoj.

Zle padlo Bohuške, keď sa brala niekde pod večer a to bolo zvlášte v zime každý deň, lebo doma nevydržala, keď dedinská mládež, ktorá chodila hore dolu po ceste, alebo niekde pod vôľňou trávil večierok, na vdovu vykrikovala.

— Klebetnica, klebetnica! — ozývalo sa na všetky strany.

Oklahamský cyclon.

— Blázni hlúpi! — odsekla Bohusková a ešte inými peknejšími menami traktovala tých, ktorých nevidela.

— Klebetnica, klebetnica, klebetnica! — znela odpoveď.

— Že sa nehaňbíte vykrikovať jako sopľaví chlapci na starú osobu, — ohradzovala sa Bohusková, chtiac si tak zadovážiť úctu.

— Stará osoba sa nemá túlať a klebetiť, — odpovedali mládenci. — Tej patrí ruženec. Klebetnica, klebetnica!

Vdova utekala jako najašená.

Klebetnica, klebetnica odprevádzalo ju až do chalupy, kde mienila vôjsť na večerné klebety. A niekedy ešte aj pod oknom sa ozývalo to, čo ju najviacej škádlilo a mrzelo.

Zase navštívila svoju milú priateľku Hulakovú a vypravala čosi o Kaduchovi.

— Mali by sme tej klebetnici niečo vyviešť, — navrhnul jedon z mláďencov. — Možno, že keď by sme ju veľmi napálili, dala by nám pokoj.

Ostatní mládenci súhlasili s najväčšou ochotnosťou.

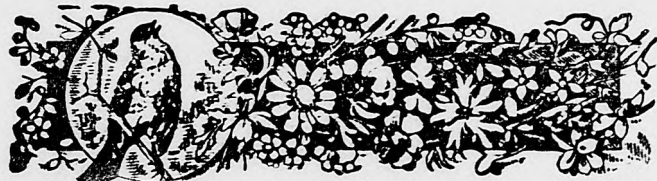
— Nie snáď, aby sme jej ublížili, ale ju len náležite nastrašíme.

— Tá sa strašidla nebojí, — prehovoril Kaduch. — Hneď by myslela na nás, na jej miláčkov.

— Teda čo by sme jej vykonali?

— Obkradneme ju. Prečo doma nesedi? Odnosíme jej všetko náradie z chalupy a za dobrú hodinu necháme ju v neistote, — odpovedal Kaduch.

(Dokončenie nasleduje.)

CHÝRNIK.

Kráľova vnučka v sanatoriu. Ako z Viedne oznamujú, vnučka kráľova arcikňažna Alžbeta z ploskovitzkého kaštieľa prišla do Viedne a v sprievode svojho manžela kniežata Ottu Windisch Graetza šla do jedného liečebného ústavu, kde prevedú na nej operáciu.

Chýry z biskupstva košického. Osvietený pán biskup dr. August Fischer-Colbrie v prvom svojom tohoročnom obežníku na vedomie dal svojim veriacim, že slávne panujúci svätý otec pápež Pins X. odbavuje toho roku svoje 50 ročné kňazské jubiläum, ktoré v Uhorsku sláviť sa bude dňa 20. septembra. Z tejto príležitosti vyzýva osvietení pán biskup veriacich aby sa ku tejto slávnosti pripojili v obnovenom duchu kresťanskom a aby svätého otca podporovali milodarmi nadovšetko dľa možnosti kostolným rúchom, alebo kostolnými nádobami pre katolíctvo medzi pohanskými národami sa rozširujúce. — Minulý týždeň dal osvietení pán biskup tretí

fašiankový obed, na ktorom prítomné byly notability vojanské, stoličné a mestské. — Ondrej Margócsi, titulárny kanonik a dekan farár v Szepesi inštalovaný bil minulé dni v sídelnom chráme košickom. Inštaloval ho veľprépoš a kanonik Edvard Medveczky. — Ludvi Kristóf, košický kaplán, poslaný je za administrátora do Zemplénavásárhely. Novovymenovaný administrátor i doteraz úspešne pracoval na kresťansko-sociálnom poli i keď dostane faru, ktorej je administrátorom, ako má k tomu výhlady, ako mu to zo srdca prajeme, bude mať príležitosti ešte väčších zásluh sebe zadovážiť. — Na faru Monok vypísaný bol konkurs do 15. februára. Na túto faru praesentuje gróf Dénes Andrassy. — Košický kresťansko-robotnícky spolok dňa 16. februára odbavoval svoju veľmi podarenú fašiankovú zábavu. — Ondrej Osztroviez, novovysvätený kňaz dňa 9. februára odbavoval svoje primície, slúžil totiž prvú svätú omšu. Rukovodcom mu bol Jozef Moliczky, miestny farár, kážeň držal Edvard Koredko. — V kláštore rádu sv. Dominika volili dňa 20. januára priora a vyvolený je všestranne milovaný a veľkých zásluh doterajší prior Martin Molnár, ktorý dňa 12. februára zaujal svoj úrad.

Hľadajú sa dedičia. V Obci Jasló (Galícia) ešte roku 1896. zomrela istá Karolína Csepelovszki, zanechajúc vyše 30.000 korún hotových peňazí. Testamentu nezanechala, rodina sa doteraz tiež nenasla. Keď sa najdu dedičia, onedlho príde tá pekná pozostalosť do štátnej kassy.

Chýry zo Šariša. Prešov. Katolícky kruh Rákócziho odbavoval dňa 16. februára pri veľmi veľkom počte intelligencie muzikálny večierok. Bola to posiaľ najpodarenejšia zábava v Prešove. — Na úctu Michala Csintalan, ktorý je vymenovaný za farára do Sztropkova, jeho priatelia a ctítelia odbavovali dňa 17. februára veľmi podarený večierok na rozlučnú v katolíckom kruhu Rákócziho. Rozlúčka tá bola srdečná, priateľská a najprimeranejšia. — Mikuláš Bodnár, novovysvätený kňaz, slúžil tu dňa 9. februára prvú sv. omšu. Rukovodcom bol mu jeho vlastný brat Štefan, košický kaplán, kážeň držal tunajší farár a prépost Adalbert Zaborovszky. — *Szentkereszt.* V deň sv. Valenta dňa 14. februára odbavoval sa tu odpust. Národa shromaždilo sa tu veľmi mnoho z celého okolia. Poneváž bol čas príhodný, sišlo sa viacej ľudu ako po iné roky. Ku sv. prijímaniu pristúpilo 400 kajúcich. — *Magyarjakabfalu.* Ján Belyis, novovysvätený kňaz dňa 12. februára odbavoval primície s veľkou slávnosťou. Rukovodcom mu bol Peter Hartsár, dekan a farár sabinovský.

Pozvanie. «Budapeštiansky Kat. Del. Kruh.» usporiada v ostatnú fašiankovú nedeľu dňa 1. marca 1908. v miestnosti P. S. Poosa, VIII., Vig utca 18. (Békkocsis-utca na rohu) tanečnú zábavu spojenú s divadelným predstavením. Začiatok presne o 6. hodine večer. Vstupné v predodpredaji 80 hal., večer pri pokladnici 1 kor. Správa Kruhu. Vstupenky možno dostať: v miestnosti kruhu (Práter-utca 6.) u gazdu Kruhu J. Krajčí a u členov výboru.

Svindlerská banka. V hlavnom meste už od dvadsiatich rokov sprevádzala veľké závratníctvo familia Kardosovcov. Leopold Kardos (Khon), ktorý pochodil z Turčianskeho Sv. Martina, kde bol jeho otec Móric Khon dlhé roky hostinským, pred rokmi bol sa osadil v satmárskom meste Szinyeváralja, kde sa vydal za lekára a zaoberal sa aj s oslobodzovaním od vojska, prečo mal mnoho roboty s vrchnosťami. Previedol aj jednu operáciu; akémusi nešťastníkovi odrezal nohu a chorý mal to skoro zaplatiť životom. Vtedy už mal Kardos toľké neprijemnosti s vrchnosťami, že asi pred dvanástimi rokmi aj s famíliou prišiel do Budapešti. Tu spolu so svojimi synmi, Árpádom, Gejzom, Deziderom a Zoltánom založil banku pod menom «Sporiteľňa Francovho a Jozefovho mesta». Banku založili spolu s famíliou Tomáša Vécseyho, bývalého rektora na univerzite. Už tu previedli prvé klamstvo. Totiž keď sa malo pri zaznačení firmy složiť aspoň 30 percentov zo základnej istiny, určenej na 500.000 korún, tomu aj zadosť učinili spolu s Vécseym, složili po 75.000 korún, lenže Leopold Kardos hneď si vyzdvihol ešte väčší obnos z banky a keď prišiel čas platenia, platil za seba z Vécseyho peňazí. S týmto vydareným kúskom ale sa Kardosovci ešte neuspokojili. Založili ešte jednu «pokladnicu», ktorej direktorom bol Gejza Kardos. Aj pri tejto banke podobným spôsobom složili základnú istinu. Tak dobre išly švindlerské manipulácie Kardosovcom, že sa Árpád ešte aj o vyslanecký mandát uchádzal. Neskôr ešte smelšie robili švindle, všeliakými spôsobmi lupili ľud o peniaze. Konečne ich kúsky vyšly na javo. Prvý ich obžaloval jedon statkár zo Sedmohradska, ktorého doniesli o jeho majetok, ktorý je hodn 100 000 korún, potom Béla Perényi pre požiadavku 60.000 korún. Teraz už štyria Kardosovci sú zatknutí a obžaloby ešte vždy chodia proti nim. Mali aj spoluvinnikov, medzi ktorými je aj ich švagor Koloman Alszegei, ktorého polícia tiež zatkla.

Lúpežník vo vreci. Z Mátészálky (stol. Szatmár) došiel nasledovný, každú fantáziu prevyšujúci a preto takmer neveriteľný chýr: Pred niekoľkými dňami na Zsiros-pustatine, ktorá je vlastnosťou grófskej rodiny Károlyi, zavítal do horárne jedon človek, majúci na pleci veľké vrece a prosil horárovu dcéru, aby mu dala nocľah. Deva bola samotná doma a prosbu neznámeho nechcela vyslyšať, ale tento ju tak úpenlive prosil, že konečne deva dovolila mu, aby svoje vrece tam mohol nechať cez noc. Neznámy nato odišiel. Deva práve hladila bielizeň a odrazu zbadala, že sa vrece hýbe. Pozdejšie z vreca vyklul sa nôž, načo dievča schytilo so steny otcovu nabitú pušku a strelilo do vreca. Na výstrel pribehli do horárne robotníci a medzitým oznámili prípad aj žandarmerii. Keď žandári prišli a vrece rozrezali, našli v ňom jedneho krvou zaliateho chlapa. Postrieľaný človek čoskoro zomrel. U zastreleného človeka našli jednu pištalku. Jedon žandár zapískal na nej, načo pribehli do horárne traja ozbrojení mužskí, ktorí keď tam zbadali žandárov, vrhli sa na nich. Žandári

nato strelili a opovážlivých lúpežníkov smrteľne poranili, takže ich aj chytili.

Nešťastie v textilnej fabrike. Z Ružomberku oznámujú, že v tamojšej dielni na tkanivá minulý týždeň udalo sa nešťastie. Fabričná robotníčka Mária Červená, ačkoľvek to stanovy fabriky zakazujú, cez otvor liftu rozprávala sa so svojimi priateľkami na prvom poschodí. Medzitým lift sa pohnul a zachytiac nešťastnú devu za hlavu, vytiahol ju hore. Škraňu devy lift úžasne rozmliaždil. Lekári úfajú, že deva ostane pri živote.

Zlodejov život. V New-Yorku veľký ruch budi, že tam zatkli bohatého fabrikanta Wolfa, lebo vysvitlo o ňom, že s veľkou síkovnosťou prevádza aj druhé remeslo: vreckové krádeže. Wolfa už pred tromi mesiacmi zatkli na základe anonymného oznámenia, ale jeho poprední priatelia ho tak energične zastávali, že polícia ho čoskoro pustila na slobodu, ba prosila o odpustenie za svoj omyl. Pred niekoľkými dňami ale policajti pristihli Wolfa pri krádeži a naskutku ho zatkli. Nato Wolf úprimne soznal, že už v svojej mladosti bol zlovestným zlodejom. Ako 15 ročný chlapec ostal členom jednej zlodejskej bandy a jako jeden z najsíkovnejších vreckových zlodejov nadobudol si aj pekný kapitál. V Brooklyne založil si obchod, ktorý mu pekný dôchodok prinášal, tak že čoskoro mohol si založiť i fabriku. Ačkoľvek fabrika prinášala mu ročite asi 50.000 korún dôchodku, pred tromi rokmi pod dojmom nepremožiteľnej túžby vstúpiť opäť na hriechu cestu. V kruhoch Wolfových známych toto jeho soznanie prirodzene vzbudilo veľký ruch.

Na smrť odsúdený vojak. Zo Szabadky oznamujú, že tamojší vojenský súd dňa 9. februára t. r. odsúdil na smrť obecného vojaka 86. pešieho pluku Lázára Matošiča. Matošič ešte v januári lanského roku ušiel od svojho pluku a po úteku v chotári obce Antalfalva (torontálska stolica) zavraždil a ozbíjal jednu starenu. Onedlho na to ho chytili a vojenský súd ho teraz odsúdil na šibenicu. Smrteľný výrok držali v tajnosti, ale z listu, ktorý Matošič písal svojim rodičom, smrteľný výrok vyšiel na javo. Matošič bol už viackrát trestaný a raz sedel za poltrefa roka v žalári, druhý raz šesť rokov v trestnici.

Obrovská pokuta. Haličská hypotekárna banka v Lukasičevičiach kúpila majetok, ponač ale kúpu daňovému úradu neoznámila, pokutovali ju na 250.000 korún.

Pozvanie. «Slovenský Spolok v Pešťbudíne» usporiada v nedeľu, dňa 1. marca roku 1908. v miestnosťach «Saskör»-u (IV., Irányi-u. 17.) fašiangovú tanečnú zábavu, na ktorú priateľov s úctou povoláva riaditeľstvo. Slovenská cigáňska hudba. Vstupné za osobu: v predodpredaji 1 koruka 60 halierov, pri pokladnici 2 koruny. Nadplatky sa s vdakou prijímajú a v časopisoch účtujú. Začiatok o poldeviatej hodine večer. — Vstupenky dostať: v spolkovej miestnosti u pána Fr. Doffinga (VII., Dohany-u. 90.), u pána Andreja Raffaja (VIII., Lutherov dvor. Rákóczi-út 57. Školská budova, prízemie), u členov výboru a večer pri pokladnici.

Bieda v New-Yorku. Ako z New-Yorku oznamujú, počasia sa tam neočakávane schladilo. Zima je osudnou pre chudobné obyvateľstvo a zapríčiňuje mnohé a a ťažké nemoce; úmrtnosť v terajšej dobe je štyrikrát väčšia, než lanského roku o takomto čase. Najviac ľudí zomiera na zapálenie pľúc a mozgovvej blany. Nemocnice sú preplnené. Aj chytľavé choroby pustošia. Dobročinné ústavy nie sú vstave poskytnúť podporu prácu nemajúcim a biedu trpiacim ľuďom. Niet tých peňazí, ktorými by sa dalo odpomôcť ohromnej núdzi a biede. Asi desaťtisíc ľudí nemá príbytku a túla sa po uliciach mesta medzi vysočiznými budovami.

Hrúzovláda v Čikágu (Amerika). Anarchisti v Čikágu behom troch týždňov spáchali šesť vražd. Pritom ustavične poburujú prácu nemajúcich robotníkov a vyzývajú ich, aby sa vzbúrili proti jestvujúcemu spoločenskému poriadku. Rozpoloženie je neznesiteľné. Anarchisti verejne hlásajú, že keby ich policajti chceli chytiť, zastrelia ich.

Smrteľný skok. Zo Sátoraljaujhelyu sdeľujú, že Gregor Nagy, robotník z obce Nagymaróc a Jakub Merk, bednár z obce Tasnád zo Szerencsu chceli odcestovať do Sátoraljaujhelyu, ale z omylu vysadli na rýchlik odchádzajúci do Miskovca. Svoj omyl len vtedy zbadali, keď vlak vyjachaľ zo stanice. Dvaja ľudia vyskočili z jachajúceho vlaku, ale tak nešťastne, že Gregor Nagy sa naskutku zabil, Jakub Merk ale utrpel nebezpečné úrazy.

Mestská pekárň. Na zariadenie mestskej pekárne hlavnomestská rada chce vypísať medzinárodný súbeh. Minister vnútorných záležitostí gróf Julius Andrassy už privolil ku tomuto, ale si vyviazal, že za jednakých podmienok hlavné mesto musí dať prednosť z Uhorska došlým offertám.

DOPISY.

Od Havrelky.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Mnohovážny Pán Redaktor!

Prosím o uverejnenie tohto môjho dopisu v našom milom «Krestane».

V našej doline to ide živo teraz. Sanica je obstojná, teda sa drevo len ľahšie zväza dolu. Ľudia majú pri tom zárobok dosť dobrý. Na jednom páre koní vyrobí sa denne aj 16 korún. Keby si to zašanoval vedeli naši ľudia! Nuž ale čože potom, keď čo vyrobí, aj prepíše mnohí z nich? Mali by si príklad vziať od Novobystričanov. Tam sa krčmári ponosujú, na čo povedzme: chvála Bohu! A veru máme zrejme príklady na to, že pálené kam privedie. V susednej doline sa nedávno pri-

hodil tiež poučný pád. Oldomášovali v jednom dome, je pravda, že len víno sa ku tomu požívalo z počiatku. Na nešťastie priniesla tam jedna žena aj pálené, čo jej od mlatby zostalo. Že vraj, aby zkažu nevzalo. A istý Czader dal sa aj nahovoriť, oproti spravenému slubu počal z páleného upíjať si, až ho celé vypil, bolo ho asi liter. Zostal v tom istom dome aj na noc a ráno ho našli *mrtvého*. Tak hľa, dôkaz toho, jako Boh nedá zo seba žarty robiť. Kto slub spraví, musí ho aj zadržáť. Tiež aj v berešovskom dvore sa prihodilo niečo podobného. Z Ameriky prišlý gazda, dľa starej obyčaje, išiel krčmu navštíviť. Potom ho našli na ceste ležať s prebitou hlavou. Musel aj lekár ku nemu chodiť. Musel teda lekára platiť a vyrábať si nemohol. Tak počúvam, že je teraz za príklad druhým. Dal by Boh, aby všetkých tam v tom berešovskom dvore priviedol na cestu striezlivosti tak slovom, jako ešte viacej svojim príkladom.

Tu v doline našej, na takej «ztratej varte» máme poriadneho hájnika panského, menom Jozef Húszka. Bol predtým žandárom. S ľuďmi dobre zachádza, pričom ale aj panstvu je verný. Poznať, že slúži u grófa Majláth. Nie tak, ako u iného panstva, kde sa poľný ešte aj proti viere opovažuje blúzniť pred ľuďmi. No ale, však Pán Boh nenie náhlivý, lež pamätlivý. Teda spomený Húszka, jako verný sluha a vľúdny človek, mohol očakávať, že bude mať pokoj, keď on nikomu neublíži. Našiel sa však človek, čo ho v liste u predstaveného jeho obžaloval. Meno si ale nepodpisal ten žalobník. No ale bol spôsob tomu, že sa tento žalobný list srovnal mohol s papierom a písmom istého závisníka a tak vyšla pravda na svetlo. Vec sa pred kráľovským súdom pojednávala v Čaci, kde aj pisateľ listu odsúdený bol na 36 korún pokuty. Tak to býva: «Kto druhému jamu kope, sám do nej pedá!» Falošného žalobníka chcel sudca aj na žalár pokutovať, ale potom zostalo len pri peňažitej pokute. Môže to teda aj druhým byť na výstrahu, aby sa chránili takýchto listov.

Havrelský.

***

Jakubová (stol. prešporská).

Pochválen Pán Ježiš Kristus.

Velactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie tohto môjho dopisu v našom «Krestane».

S radosťou dávam na známosť všetkým drahým bratom-katolíkom, že sme si tu v päťdesiaty výročitý deň zjavenia Panny Marie v Lourdes-e, v našej malej obci na jedno slovo miestneho pána farára utvorili «Jednotu katolíckeho ľudu», Už hneď v prvý deň sa prihlásilo 250 údov.

Vrúčne vďaky vyslovujem z tejto príležitosti tým horlivým pánom vodiacim, ktorí jednotlivé, z 25 členov pozostávajúce skupeniny zorganizovali. Sú to: p. Jozef Pollák, p. Martin Vicen, p. Franc Martinec, p. Šimon Pollák, p. Ján Lizniovič, p. Ján Moravčík, p. Pavel Mravík, p. Štefan Šloboda, p. Jozef Moravčík. Požehnaj ich

Boh za jejich horlivosť a zaujatosť v záujme našej katolíckej viery.

Prosím tiež všetkých mojich milých spoluobčanov, ktorí sú ešte nenie zapísaní, aby sa do posledného tak mužskí, ako aj naše ctihodné ženičky prihlásili ku katolíckej Jednote, aby si z tohoto aj druhej obce príklad vzaly a nasledovali ho po všetkých stranách. Týmto spôsobom dokážu, že sú verní synovia a dcéry našej katolíckej cirkve. Treba nám totižto vyznať pred svetom, čo sme a čím chceme ostať. Nech svet vidí, že nás je na milióny. Veľmi málo sa od nás žiada, len jeden-jediný krajciar týždenne, jedna koruna na rok. Opýtajte sa tých červených demokratov — u nás po červenom gombiku možno ich poznať — čo obnáša jejich ročný poplatok? K tomu ešte na čo platia tie mozolne vyrobené haliere? Na čo iné, ako na nešťachetné ciele, zničenia našej viery sa týkajúce! Nepočúvajte ani na všetliakých pidimužikov, čo sú nie vstave pochopiť vznešenosť našej katolíckej Jednoty. Nech nám je dosť: že nám pápež žehná v tejto práci, že vysoký sbor biskupský drží zástavu našej Jednoty! Poďme teda všetci do tohoto tábora. Kto nenie s nami, je proti nám. Hor sa teda do Jednoty katolíckeho ľudu! *Eudák.*

***

Z Bohunic (stol. prešp.).

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie môjho dopisu v našom «Kresťane».

Naša bohunická farnosť pozostáva z troch obcí, a síce: Bohunice, Jáslovce a Paderovce; leží pri Trnave na 12 km. dialky a má blízko 1400 duší. Nič zvláštneho nenie medzi nami, okrem toho, že máme úverkový spolok so sídelným miestom Jáslovce, ktorý, bárs je ešte len mladúsky (má poltrefa roka), už mnoho dobrého poskytuje. Dáva ešte aj včul, v tomto peňažite drahom čase, malé 6-percentové ľahodné požičky tak obciam jako aj občanom. A tu netreba ani štempla, ani behania do mesta. a takto aspoň čas nadarmo nemrháme i trovy obyčajne odpadajú. Spolu vyhovieme aj najvyšším požiadavkám. Len pred týždňom 14.000 korún za 5 dní obstarali sme jednej z našich obcí. Žiadna mestská banka lacnejšie, jako na 6 a pol percenta nechcela požičku dať; my sme dali túto 14.000 korunovú požičku na 6 percentov, pritom ešte na naše obligátori nenie treba štempel, inde ale treba bolo 50 korunový štempel; ďalej nemuselo sa do mesta cestovať v špatnom čase,

čas tráviť bez odmeny a útraty robiť; že svoj úverkový spolok máme doma, ide to u nás lacno a ľahko. Čo je ale najhlavnejšie, je to, že čo zisku má náš spolok, to je zisk údov, čili zisk náš a z požičiek našich cudzinec sa nevykrmí. Ináč je to u nás tak, jako inde.

Ako obyčajne inde, tak aj u nás povstávajú nerozumenia a hnevy často i medzi domácimi; časom kde-tu i najbližší priatelia, susedia sa pohašteria; nemôžu si kolok na medzi, alebo medzi domami ustáliť; pre slovné urážky s ťažkým srdcom chodí jeden alebo druhý; mrzute sa ohliada na svojho brata; iní zase šťastivím sa cití, keď nezabudne do šenku isť, aby svoj žiaľ a nevoľu utopil v čertovici, alebo v kapustnici. A keď sa v šenku nepovadil, alebo iné neprijemnosti nenarobil, to už vtedy mohol dobre spať a snád na jeden celý deň mu odlahlo na srdci. Ako že ale odlahne boľastnej ženičke?! O to sa staral aj jeden pri čertovici žiaľ svoj zkladajúci dobrosrdečník. ale otázku tú nerozlúštil, keď sám sebe takto hovoril: «Nám, nám, jako nám; zakryje nam čertovica všetko; ale tým ženičkám nemá čo, hrúži sa im od žalosti to srdiečko». Vo fašiangu tiež obyčajne jako inde: jedni sa usilujú dcéru vydať, iní syna oženiť; pričom tiež obyčajne sa prihodí, že i taký sa stará, koho nič do toho. Ale jeho pomsta tá má moc do toho, ktorá ho nielen neznepokojuje a rozumu pozbaví, ale mu ešte tú starosť navali, jako tú ženu alebo vydaj prekaziť možno. Obyčajne vo fašiangy si viac upijajú a jedni vravia: dobre je upiť si, však sa neopijem, len malý špic a guráž mám; iní ale presvedčení sú, že človek zatiaľ je človekom, dokiaľ je obraz Boží; guráž ale je špicom čertovice prebôdnutý rozum, svojej prirodzenosti zbavený. To všetko je obyčajne.

Ja tebe ale, drahý čitateľu, to chcem obzvlášte na vedomie dať v tomto mojom dopise, čo je v našej bohuníckej farnosti neobyčajné.

Totíto minulý týždeň sa u nás mimoriadna premena stala.

Kto včul do našich obcí, či do Jásloviec, či do Paderoviec, či do Bohunic príde, a to nielen medzi múry, ale medzi obyvateľov a s nimi aspoň na krátko prehovorí: do očí mu padne mnoho neobyčajného. Presvedčí sa za chvíľu, že oči ľudské jakýsi veselý zrak dostaly; každý sa priateľsky na teba pozre; radosť a potešenie sa skveje z každého človeka; hnevy a hnevliivé slová nezbadáš a neuslyšíš, ale isté chvály sa ozývajú od každého a blažene rečí, jako by každý nový jazyk bol

Osožné a chytré prevedenie parcellovania.

«A Kisbirtokosok Országos Földhitelezete» «Krajinský gruntovno-úverkový ústav do obchodného oboru svojho prevzal provodenie parcellovania a ku tomuto cieľu udeľovanie požičiek. Ciele ústavu tohoto vytvárajú užernictvo každého druhu, preto on sám nekupuje majetky ku parcellovaniu, lež na žiadosť prevezme za miernu odmenu uňovania úplné prevedenie parcellovania (rozumie sa práca právnymi, mernickými a v gruntovných knihách) a k tomuto cieľu vyšle na miesto svojho splnomocneného človeka, ktorý sa stará o prevedenie všetkých prác miestnym požiadavkám zodpovedne. Ku cieľom parcellovania ústav ochotne povoluje požičku pri výhodných podmienkach, o com vysvetlenie, prospekt, hlavná správa (Budapest, V. kerület Géza-utca 2. szam) na žiadosť ochotne odosiela. — Výhody spoluúčinkovania ústavu sú: 1. Lacné prevedenie parcellovania. 2. Ústav nerobiac nároky na podiel osohu, kupec v tej cene dostane pozemky, v akej ich majiteľ odpredá. 3. Kupec a odpredavateľ sa pozbavia sa všetkých starostí parcellovania. 4. Odpredavateľ naraz v jednej sumne dostane kúpnu cenu. 5. Spoločná zodpovednosť je vytvorená. 6. Všetky útraty dávajú sa popredku. — Zvláštne výhody ústavom povolenej požičky ku parcellovaniu: 1. Pripadný diel podlžnosti spláca sa pozadne. 2. Požičky povolujú sa počnúc už od 300 korún. 3. Požička vypláca sa celkom v hotových peniazoch. 4. Listina verejného notára nenie potrebná, potrebuje sa len lacné uhadnovrenie notárske. Ústav požičku vypovedať nemôže.

dostal, tak mlúvia ústa našich občanov; zvady už nenie, niet ohovárania, neslyšaf o pomluve; takéto a podobné krehkosti ľudské už neidu ľudia zatopiť do kapustnice a čertovice, ale istý nadprirodzený oheň lásky, ktorým sa skveju oči jejich, ten všetky krehkosti, slabosti a nepravosti strávi; srdce a mysel našich bratov nebúri už hnev a pomsta, ale neobyčajný pokoj opanoval obyvateľov našej farnosti; áno, každý blažený pohľad, láskavé mluvenie, pri usmievačnom rozhovore, slzy radostne sú toho všetkého hore spomenutého neobyčajného zjavu, nad všetky ľudské slová významnejšie mlúviaci svodkovia. Kto čítal o živote kresťanov v prvých troch stoliatiach, ten videl v duchu svojom blaženosť života prvých našich bratov kresťanských, navzdor všetkého tyraniského triznenia, navzdor veľkého nedostatku jejich; tak blaženého pokoja účastní sme my. A tento pokoj blaženosti nevládze nám prekazit ani nemoc, ani zlosť, ani žiadne búrenie.

Pýtaš sa, drahý čitateľu, čo sa tu v bohunickej farnosti stalo? Jaký je to nový vynajdený životný Elixir, ktorý tak neobyčajne premení človeka k radostiam a k blažnosti? Odkiaľ je to, že horkosť žiaľu v srdciach nenie; jaká je to medecína, ktorá horkosť srdca na sladkosť premení? Búrlivé hnevy útiši, pomstu na priateľstvo obráti? Čo prinesie do jarnosti ten magnet, ktorý rozdvojených obyvateľov, na všetky strany sa rozťahujúcich k jednému spoločnému cieľu, ku spoločnému dobru spojí a sjednotí?

To všetko spôsobili sväté missie, ktoré sa v našej farnosti od 26. januára až do 2. februára odbavovali.

My farníci sme si to už asi pred rokom žiadali; ale čo sú sväté missie, čo účinkujú, to až včul vieme, keď sme sa v nich súčasťnili a nad utešenou premenou života nášho duševného preradostne a preutešene predivení stojíme, blaženosťou opojení, srdce naše je veselé, rozum vo viere Kristovej osvietený, vôľa k dobrému náchylná. Hnevy, zvady nepriateľstvo, opilstvo, smilstvo zmizlo, neposlušnosť, nočné túlanie, zlorenčenie, preklihanie, pomlúvanie išlo do vyhnanstva, lepšie povedano išlo do svojej krajiny, lebo kraj náš je kraj pokoja, blaženosti, čili kraj kráľovstva Božieho na zemi. Áno sväté missie hriechy a nepravosti ohňom Ducha svätého v nás vypálily a zapálil sa v nás oheň lásky k Bohu a k bližnému; tento Duch svätý skrze lásku v nás prebýjajúci je ten magnet, ktorý nás farníkov bohunických zjednotil k práci na slávu Božiu a na spoločné dobro telesné, na spoločné spasenie duševné. Že Duch svätý, ktorý spasonosné účinky v nás spôsobí, skrze lásku v nás účinkuje, skrze lásku v nás prebýva, svedčí sv. Pavel, apoštol národov, keď mlúvi: «Boh je láska, a kto v láske prebýva, v Bohu prebýva a Boh v ňom».

(Dokončenie nasleduje.)

**Zadovažujte predplatiteľov pre
«Kreštan-a»!**

Spisy redakcii zaslané.

Legenda čili čítanie o svätých a vyvolených Božích. Sošit I. Dľa prastarých a najnovších, cirkevnými vrchnosťami odobrených prameňov spracovali: Andrej Truchlý, Vincent Havlíček a Martin Kollár. Nákladom Spolku sv. Adalberta (Vojtecha). Druhé, opravené. ilustrované vydanie. S povolením cirkevnej vrchnosti. Na sklade v Spolku sv. Adalberta (Vojtecha) v Trnave (Nagyszomba) 1907. Cena 3 koruny.

Krajinská národná púť do Lourdes-u. Dňa 16. marca pohne sa do Lourdesu krajinského rázu púť, ktorej protektorom je osvietený pán biskup stolnobelohradský dr. Ottokar Prohászka, na čele duchovného vodcovstva stojí prevelebný a veľkomožný pán dr. Alexander Giesswein, opát-kanonik, krajinský vyslanec, podpredseda spoločnosti svätoštepanskej. Vodcovia skupenín sú nasledujúci: Pre Maďarov prevelebný pán farár Franc Fehér; pre Nemcov prevelebný pán farár Jozef Pasztorok; pre Slovákov dôstojný pán dekan-farár Jozef Kompanek. Púť dľa doterajších prihlasov pohne sa na cestu v osobitnom vlaku, čo sa cez Rím domov chcú vrátiť, účastní budú výsluchu u svätého otca, aby mu z príležitosti jubiläuma blahoželania predniesť mohli. Smer púte je: Budapešť—Fiume—Venedig—Padua—Milano—Genua—Marseille—Lourdes a zpiatky Padua—Venedig—Genua—v Milane a Marseles-u pobaví sa púť 1 a 1 deň, v Lourdesi ale mešká 4 dni. — Ceny súčasťnenia: III. trieda 205 korún, II. trieda 395 korún, I. trieda 500 korún, v čom obsažené sú pobytie v hospode a zaopatrenie, Ti, čo zpiatky cez Rím zamýšľajú cestovať, rátajúc útraty pobytia 4 dni v Ríme, platia: III. trieda 250 korún, II. trieda 450 korún, I. trieda 560 korún. Podrobným programom a vysvetlením ochotne poslužia: Prevelebný pán farár Franc Fehér, Ebed (ostrihomska stolica). Prevelebný pán farár Štefan Benyács, Csacza (stol. trenčianska) a technické riaditeľstvo: Cestovný podnik uhorskej úč. spol. (Magyar utazási vállalat r. t.) IV. Eskü-ut 3. č. a Erzsébet-körut 12. č.

Jubilárna krajinská púť do Lourdes-u pohne sa dňa 23. marca roku 1908. s dovolením prevelebnej najvyššej vrchnosti cirkevnej, pod protektorátom a pri spoluúčinkovaní osvietenej grófký Belovej Szapári a pri duchevnom vodcovstve prevelebného a dôstolného pána kanonika Alexandra Gaibla. — Smer cesty: Budapešť—Prešporok—Viedeň—Salzburg—Innsbruck—Maria-Einsiedeln—(milostné miesto)—Genf—Lyon—Toulouse—Cette—Lourdes a zpiatky. — Ceny súčasťnenia: Z Budapešte I. trieda 550 korún, II. trieda 260 korún. Z Prešporoku I. trieda 533 korún 80 hal., II. trieda 439 kor. 20 hal., III. trieda 253 korún, v ktorých cenách obsažené sú trovy hospody a zaopatrenia po ceste. Cesta trvá asi 14 dní. Prihlásiť sa možno do 20. februára u dôstojného pána kanonika Alexandra Gaibla, Pozsony, Kapitulska ulica č. 3.

Upozornenie. Viac rász obrátili sa už ku nám jednotlivci s tým, zdá sa, že je spoľahlivý ten alebo onen ústav sprostredkujúci požičky? — Otázka táto bude napozatým zbytočná, bo hľa my odporúčame, a síce veľmi vrele, jeden taký výborný ústav, ktorý je bezpodmienečne spoľahlivý a nadto ešte aj je nie sprostredkujúci ale *požičky sám prevádzajúci ústav*, tak že trovy prostredníctvom môže si usporiť ten, kto sa tu uchádza o požičku. Tento ústav je: «Kisbirtokosok Országos Földhitelintézet».

Odkazy redakcie.

P. Dopisovateľka. Ujbánya. Pošlite prosíme váš dopis ešte raz.

P. J. G. H. Posiaľ nebolo možno. Ak náhle budeme mať miesta, uverejníme.

P. J. A. V. M. Saskó. Dľa našeho menoslova chodí vám číslo len v jednom výtisku. Odpíšte, kde ste bývali predtým.

P. J. H. G. Dostali sme. Ďakujeme. Uverejní sa.

P. J. Cs. L. Len pre nedostatok miesta nemohli sme posiaľ žiadosti vašej vyhovieť. V budúcom čísle.

Ceny potravných článkov.

V Budapešti, 19. februára.

Úradne značené ceny za 100 kilogramov. *Pšenica*: tiská K 22.70—24.30, stolnobelehradská K 23.00—23.90, peštianska K 22.40—24.00, banátska K 22.90—23.70. — *Raž*: prvotriedna K 20.30—20.40, druhotriedna K 20.00 do 20.10. — *Jačmeň*: prvotriedny K 15.20—15.40, druhotriedny K 15.00—15.20. — *Ovos*: prvotriedny K 16.30—16.60, druhotriedny K 15.90—16.20. — *Proso*: K ———. — *Kukurica*: Kor. 13.50—13.70. — *Repica*: K ———.

Múka pšeničná:

č.	0	1	2	3	4	5	6
K	17.70	17.50	17.30	17.00	16.70	16.40	16.00
		č.	7	7 ¹ / ₂	8		
		K	15.30	14.10	8.90		

Za 50 kilogrammov i s vrecem.

Drobné otruby: K 6.50, hrubé K 6.80.

Ďateľinové semä: čistené K 210.00—225.00, lucerna čistená K 170.00—175.00 za 100 kilogr.

Zemiaky: (hornouhorské) ružové K 4.50—4.70, žlté K 5.10—5.30 za 100 kilogr.

Strova: Fazuľa veľká biela K 15.50—16.00, mie-

šaná strakavá K 12.00—13.50. — *Hrach*: nelúpaný K 22.00—24.00, lúpaný K 24.00—43.00. — *Šošovica*: čistená K ———. — *Konopné semä*: K 26.00—27.50. — *Mak*: K 83.00—86.00. — *Rasca* (kmin): Kor. 110.00———. Všetko po 100 kilogr.

Slivy: bosenské (100 kusové) K ———, srbské (100 kusové) K 44.25—45.00.

Lekvár: srbský K 37.50—38.50, slavonský K 57.50 do 58.00 za 100 kilogr.

Petrolej: Fiumánsky krystalový K 39.50, fiumánsky White-Star (***) K 33.50 za 100 kilogr.

Prsov

boľenia, taktiež boľenia hrdla, páčivosti a zapálenie rýchlo nás osloboduje Fellerov Elsa-fluid. Jeden počet na probu 5 K franko. Objednajte u V. Eugena Felleru Stubica Kostlna ulica 18. č. (stolica Zahreb). viii.

Bez učiteľa, učenia bez poznania nôt m že každý na mojej „Accordeon trube“

NOVINA!

hrať piesne, tance, marše. Ku svadbám, príležitostným zábavám výletom atd. odporúča sa navreť. Stroj má 10 tástiek, 20 hlasov 2 basklapky, a kostuje 1 kus so školou kn samoučením len 2 K 50. kusy 7 K. Accordeon najľahšie cho dorobu a s najlepším hlasmi kus K 3.00. Rozposiela s poštovou dobierkou alebo pri predbežnom zaslaní ceny

Hanus Konrád

čís. kral. dvorný líferant vývozný dom muzikálnych strojov **Brüx No 1049.** (Čchy).

Cenník s viac než 30 0 obrazmi darmo a franko.

2" Borove foršty

odporuča 3—4. — Vagony zdravé na obloky, vykladania magazinov a stodôl, kubik such po 70 krajc., na stanici Rózsahegy u Jána Kralicsek.

Oznamení prijíma administrácia

„Kreštan“

■ ■ Budapest, ■ ■
Szentkirályi-u. 28.

Ziadajte si cenník

Zdarma a bezplatne zašlem môj, v slovenskej reči, bohaté ilustrovaný cenník, ktorý viac než 3000 obrazov obsahuje rozličných hodin, zlatých a strieborných predmetov ako aj hudobných nástrojov. — Svajcarsko pávočný systém Roskopf patent K 5, Registrované „orel“ Roskopf nikol remontoar K 7.

I. hodinová fabrika čis a k. dvorný doposielateľ **Hans Konrád Brüx No. 400 (Cesko.)**

Koho bolí hlava

nech potrebuje **Beretvás MIGRAIN pastilly** ktoré za 5 minút zastavia i to najkrutejšie boľenie hlavy

Dorába Tomáš Beretvás lekárnik Kispest.

K dostaniu v každej lekárni a drogerii. ○ ○ ○ ○ ○

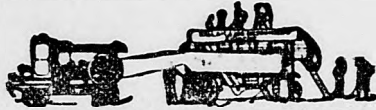
K dostaniu v každej lekárni a drogerii.

!!! S 16 prvými vyznačeniami !!!
Ludvik Kállai motor dielňa
 Budapest, VI., Gyár-u. 28.

Odporuča pri úplnej záruke
benzin-motore ku mlynom a iným priemyselným
 podnikom, taktiež

elektrické benzinlokomobil stroje ku mlatbe
 s dvojitým vystrojením ku čisteniu.

!! Úplná záruka za viborné mlatenie !!

!!! Jedina novota !!!

!! Najjednoduchší a najdokonalejší mlatebný stroj prítomnosti !!
 Bez strojnika ľahko k vedeniu bar ktorým gazdom aj medzi
 domámi slamou krytými. Cieľom rozšírenia týchto najnovších
 strojov vymieňajú sa staršie parostroje.

Osobitná trieda pre stroje poľného hospodárstva ako:
 parostroje, mlyny, rajtare, stroje ku mlateniu a ku sietin adt.
 O nedostyžiteľnej zvláštnosti týchto strojov podáva
 zprávy: P. baron Jozef Kemény, Maros-Németi (Sedmo-
 hradsko), P. Tóth Péterbagi, Csantavér (Stol. Baacs.)
 Cenník na žiadosť zdarma a franko.

Bruyère drevené fajky.

Fabrikát prvej
 jakovosti z nez-
 pustného oprav-
 dovcého Bruyère
 dreva.

Prijemné a suché fajčenie preto
 čistoty a chutnajú, vosť
 ohľadom
 paru nemá.

Vo vlastnom záujme
 pýtať treba, mož roz-
 manité cenník s viaceré
 než 3000 obrázkami.

Hladká hlava s veľmi zahnutým
 Bruyère odlejakom, pipka s ro-
 hovým koncom a s hodobabným
 šlauchom v dĺžke asi 21 cm.
 K 1.50. Ťažá fajka, lež s okru-
 lou hlavou rezanou z Bruyère
 dreva K 1.80 — Največší výber
 vecí ku fajčeniu potrebných možno
 najst v mojom cenníku, ktorý
 sa zdarma a franko rozposiela

Rozposiela cis. a kráľ dvorný
 literant **Hans Konrád** dom
 vývozný a rüx, č. 695. Čechy.

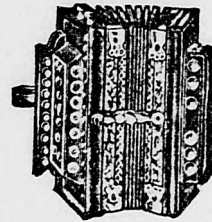
Dobré harmoniky kor. 4-80.

Odpredaných 50.000 kusov.

Žiadne útraty cla Záruka.

Zámena povolená.

Naviat peňazi.

No. 300 3/4 10 tastiek, 2 registre,
 28 hlasov, veľkosť 24x12 cm.
 K 4.80.

No. 657 1/4 10 tastiek, 1 registre,
 28 hlasov, veľkosť 30x15 cm.
 K 5.0.

No. 656 3/4 10 tastiek, 2 registre,
 28 hlasov, veľkosť 30x15 cm.
 K 5.0.

No. 305 3/4 10 tastiek, 2 registre,
 50 hlasov, veľkosť 24x12 cm.
 K 6.20.

No. 663 1/4 10 tastiek, 2 regi-
 tre 50 hlasov, veľkosť 31x15 cm.
 K 8.—

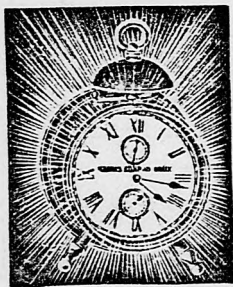
Záruka za peknú a správnú robotu. — Rozposielanie s po-
 štovou dobierkou. — Cis. a kráľ dvorný literant

JÁN KONRÁD

rozposielajúci dom hudobného tovaru **Brüx** číslo 697.
 (Čechy).

Hlavný cenník s 3000 vyobrazeniami na žiadosť každému
 franiko a darmo.

Najlepšie budičky Registrovaná známka „Adler-
 Re-ko-ol-Alarm“ k dostaniu
 len u mojej firmy.

Záruka 8 rokov na písme.

S 1. zvonkom, ocelová kotva a
 zástavidlo K 3.80. — S osvetle-
 ným v noci číselníkom K 4.20.
 S 2. zvonkami, ocelová kotva a
 zástavidlo 4.40. — S osvetleným
 v noci číselníkom 4.80. Súbežné
 budič hodín 2.90. S osvetleným
 v noci číselníkom 3.30. Záruka 8
 rokov na písme. — S tovarom
 nespokojným vrátiť sa peňazi.
 Rozposielanie s poštovou do-
 bierkou.

Prvá hodinová fabrika Brüx **Ján**
Konrád cis. a kráľ dvorný
 literant v **Brüxi** č. 646.
 Žiadajte si moj hlavný cenník
 s 3000 vyobrazeniami franko a
 zdarma.

Michal Oláh

priemýšelník železného to-
 varu odporuča zo svojho
 obchodu oceleové puhy
 ktoré su tak zriadené, aby
 hĺbkosť brázdy s tou naj-
 menšou fahajúcou silou
 prevedena byť mohla —
 Puhové kočká (predný
 gesel) sú so štiernami
 (spodporami) upevnene, a
 t k je ich zlomenie je vyt-
 vorené. Byva: **Nagybéléc**
 (Veľko-Bélice) pošta a želez-
 ničná štanica tiež tam (Stol.
 Nyitra.)

Pozvanie.

Gombášsky Kresťanský potravný a úverný
 spolok, dňa 1. marca bež. roku o 3. hodine popo-
 ludní v gombášskej rim. kat. škole bude riadne
 válné shromaždenie vydržiavať.

Predmety: Ozna o riaditeľstva a dozorného
 výboru o výsledku obchodu spoločného, predos-
 trete súvahy (váž y z r. 1907) a udobrenie teže.
 Voľba dozorného výboru (dla C. 33 §.) — Uzav-
 retie o čistom osohu. — Vyvolenie dvoch údov
 k uhodnoverneniu zápisnice tohoto válného shro-
 maždenia. — Návrhy.

Gombáš, dňa 8. febr. 1908.

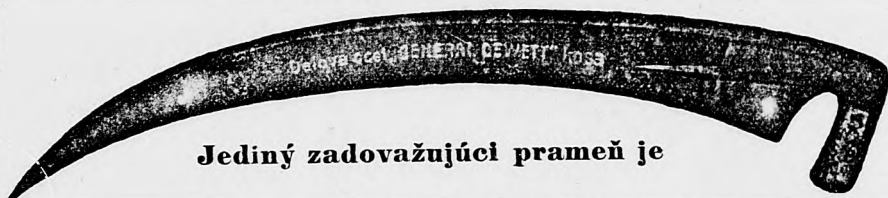
Správca

Najlepšia kosa na svete je „kosa z delovej ocele generála Devetta“,

ktorá je z najvýbornejších kovov složená shotovená je z najlepšej a najvýbornejšej delovej ocele, a s akou umeleckou
 vedou je dvojnásobne zahartovaná, že jej možnosť vzdorovania stojí na najväčom stupni a prevyšuje všetko, o sa v tomto
 obore nachodí.

Ochranná
 známka.

Jediný zadovažujúci prameň je

PAVEL SOHR, v SOMOGY-SZILL-É,

ku ktorému majú sa zaslať všetky dopisy a objednávky, týkajúce sa kós generála Devetta

Ceny kósy generála Devetta
 z delovej ocele sú:

Pri objednaní 5 kusov poštové výdavky znáša firma. Pri objednaní 10 kusov tiež dielňa znáša poštové
 výdavky a k tomu jednu kosu ešte zdarma zašle. — Za každú kosu z delovej ocele generála Devetta dielňa
 ručí a nezodpovedajúcu kosu dielňa bez všetkých útrat začaruje (ale zo skúsenosti vieme, že medzi 1000 kusami
 sa ani jedna zlá nenachodí) Prává novota! Vyznačená koša zľahujúcim kľúčom 20 kr. «Diadal» náčinia ku nakutiu, kladivko,
 a penka 85 kr. Amergansky brúsiaci kameň pre kosu na svete najlepši 20 kr.

Objednávky sbierajúcim dáme osobitnú vzácnu výhodu. — Každý nech si žiada cenník na dopisnici.

S kosou z delovej ocele generála Devetta
 pri jednom brúsení možno na diaľku
 250—300 krokov kosiť. Jedno nakovanie
 dostačí na viac dní. Kosa z delovej ocele
 generála Devetta zhotovená je po ruke

Diamantová ocelová britva s trojročnou zárukou za 1 zlatý 50 krajciar. Cenná britvová pošva zdarma.

jedného riadneho kosca, vykovaná a vy-
 probovaná zašle sa so zárukou. Preto nech
 si nikto do tých čias kosu neobjedná, kým
 si od výšmenovanej firmy obrazkový
 cenník nežiadal, ktorý zdarma mu zašle.